

מובא במשנה שהמביא גט מחו"ל לארץ ישראל צריך לומר, בפני נכתב בפני נחתם. אך בארץ ישראל אין צורך לומר כך, מפני שכולם בקיאים בגט שכנתב לשמה, ויש יכולת לקיים את עדי שטר הגט. נחלקו רב ושמואל מה דינה של בבל, האם היא כשאר חו"ל או כא"י (שם ו.):

איתמר: בבל - רב אמר: כא"י לגיטין, ושמואל אמר: כחו"ל. לימא בהא קא מיפלגי, דמר סבר: לפי שאין בקיאים לשמה, והני גמירי, ומ"ס: לפי שאין עדים מצויין לקיימו, והני נמי לא שכיחי! ותסברא? הא רבה אית ליה דרבא! אלא, דכ"ע בעינן לקיימו, רב סבר: כיון דאיכא מתיבתא מישכח שכיחי, ושמואל סבר: מתיבתא בגירסייהו טרידי.

רב סובר שבבבל היא כא"י לעניין גט. ושמואל סובר שאין עניינה של בבל כארץ ישראל לעניין גט, וכך מבארים התוס' את המחלוקת (ד"ה בבל):

ממדינה למדינה בבבל פליגי דבאותה מדינה שמואל דאין צריך דאף ע"ג דאמר בגירסייהו טרידי היינו לומר דלא חשיבי יותר משאר חוצה לארץ ומבבל לא"י נמי לא איירי דהיינו פלוגתא דר' אביתר ורב יוסף בסמוך.

כלומר, רב סובר שהמביא גט בתוך כל בבל אפילו ממדינה למדינה, אין צורך לומר בפני נכתב בפני נחתם. אך שמואל סובר שיש לומר בתוך בבל. ורב סבר שיש קשר בתוך בבל שהרי יש ריבוי ישיבות ומעבר ביניהם. אך שמואל סובר שאין לומר כן, משום שבני הישיבות טרודים בלימודם. הגמרא מביאה חיזוק לשיטת רב, שמימיו התחילו לעשות את בבלי כא"י לעניין גט (שם):

איתמר נמי, אמר ר' אבא אמר רב הונא: עשינו עצמינו בבבל כא"י לגיטין, מכי אתא רב לבבל.

כלומר, גם לפני רב היו ת"ח בבבל (החרש והמסגר), אך רב חידש את התנועה ממקום למקום בתוך בבל. התוס' מבארים שרב לא חידש הלכה זו, אלא היתה כבר מאז יכניה שהיו בקיאים בדיני שטרות.

רבי ירמיה מקשה שהרי המשנה סוברת שרק גבולות ארץ ישראל נכללים בבקאות וקיום שטרות הגט! (נראה לענ"ד ששאלות הגבול מאפיינות את רבי ירמיה עיי' ב"ב כג). ומתוך רבי ירמיה, "לבר מבבל" כלומר, המשנה דברה על כל חו"ל שאינם בקיאים וצריכים קיום (או אמירת "בפני וכו'"), חוץ מבבל.

אמנם כל הסוגיא הנ"ל בירושלמי מופיעה באופן שונה לגמרי, וכך מובא שם (פ"א ה"ב):

רבי יוחנן אמר לצ'פורי'א אתון אָמְרין בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינְיָה, אֶף הַמְּבִיא מִבְּבֶל לְכָאן אֵינוֹ צָרִיךְ לומר בְּפָנֵי נִכְתָּב וּבְפָנֵי נִחְתָּם. וְאֵנִי אוֹמֵר, שְׁהוּא צָרִיךְ. דְּהֵיא מִתְנִיתָא רַבִּי יְהוֹדָה אוֹמֵר מִרְקָם וְלִמְזֻרְחָ וְרָקָם כְּמִזְרָח. וְאַפִּילוּ תִּימָא חֲלוּקִין עַל רַבִּי יְהוֹדָה, שְׁאִין רָקָם כְּמִזְרָח, שְׁמָא מִבְּבֶל לְכָאן?!

רבי יוחנן אמר לבני ציפורי, שאין לומר שבבל כדון א"י בדיני גיטין. והראיה שהמשנה איננה מזכירה את בבל בגבולות א"י לעניין הגט. ע"כ אין לומר שבבבל דינה לענייני הגט כבבל. וממשיכה הגמרא ומבארת את מחלוקת רב ושמואל (שם):

רַב אָמַר עָשִׂינוּ עֲצֻמֵּינוּ כְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל לְגִיטִין. וְשֻׁמוּאֵל אָמַר אֶפִּילוּ מִשְׁכּוֹנָה לְשְׁכּוֹנָה. בְּעָא קוּמִי רַב בְּעָא מִיחְזֹר בֵּיהּ. אָמַר לִיה כְּהָנָא וּמָה נַעֲשֶׂה לְרִאשׁוֹנוֹת שְׁנִישְׁאוּ? וּמָה בִּידָךְ.

כלומר, רב סבר שבבבל דינה כא"י בגיטין, אך שמואל סובר שאפילו משכונה לשכונה בבבל אין דין של א"י (ק"ו מבבל לא"י). לאחר ששמע רב את קושיית רבי יוחנן, חזר בו, כלומר אין בבל כדון א"י בגיטין. רב כהנא חשש שהגיטין שלא נאמר בהם בפני נחתם אינם נחשבים כגט (ויש חשש למזירות). אך ענה לו רב ומה בידך, שהרי המשנה אומרת אחרת (ואין חשש למזירות, שאפשר בכל אופן לברר את הגט).

לסיכום, לשיטת רב בתלמוד הבבלי, **בבל נחשבת כא"י לעניין גיטין**. אך הירושלמי חולק ואומר, שרב חזר בו מפני המשנה ואין **בבל כא"י לעניין גיטין**.

נראה בצורה פשוטה, שנחלקו התלמודים ביחס להבנת המשנה. הבבלי מבין שלמשנה יש שני טעמים, ע"כ אם בבל עומדת בשני הטעמים הללו אזי יכולה היא לשמש כא"י לעניין הגט. אך הירושלמי מבין שאין המשנה מדברת רק בטעמים, אלא ביסודות מהותיים, ע"כ אם כתוב א"י אזי ארץ ישראל בדווקא ולא משהו אחר (אפילו שיש טעמים). כלומר לבבלי, הטעמים של הגמרא הם **סיבה** לכשרות הגט. ולירושלמי הטעמים של הגמרא הם **סימן** לכשרות הגט, והוא מתקיים רק בא"י.

מבין הירושלמי, שבקאות בגיטין, וקיום החתימות הם סימנים שא"י היא המתאימה ביותר לגיטין. אך אין הטעם הנ"ל סיבה להכשיר במקום אחר את הגט ללא תקנת חז"ל "בפני נכתב וכו'". הבבלי סבור שהטעמים הם הסיבות לכשרות הגט, ע"כ אין בעיה שגם בבבל תהיה כארץ ישראל לעניין גיטין.

עולה מהירושלמי דבר פלא, שא"י מקום של נועם וחיבורים הוא המתאים ביותר להופעת הגט! ונראה לענ"ד שהתשובה היא כן. ארץ ישראל ועמ"י משולים כבעל ואשה, ממד הבחירה חוזר בכל רגע ורגע, והיכן שיש בחירה בדיווג יש גם בחירה בצד השני- הגט. בחו"ל היחס הוא יותר הכרחי, ע"כ אין ממד הבחירה פועם שם, לכן כל המושג של גט פחות מקבל משמעות בבבל וחו"ל (ותן לחכם ויחכם עוד').